

Sobre lo *Helicigona Lapidica*, Lin, y sa varietat "Andorríca,, Bourg.

En lo bon documentat treball de nostre amic y consoci D. Joseph Maluquer y Nicolau «Alguns moluschs de la Vall de Ribas», digne continuació dels que fa alguns anys publicá ab lo nom de «Contribució á la fauna malacològica de Catalunya», y, que llegirán sempre ab gust tots los que se dedican á la fauna de nostra terra, he vist en la secció dedicada al gènere *Helix* y en l'especie *Lapidica* de Lin, que afegeig «Citat també generalment ab lo nom d'*Helix Andorríca*, Bourg, pero que no veig cap diferència en l'*H. Lapidica* que tantes voltes he recullit en el Rhin, y en el Mein, y'l de les diferents comarques catalanes». Molt laudable es l'idea del Sr. Maluquer de unificar algunes falses especies en una sola llegítima qui sols l'afany de molts autors en crear especies noves a fet separar, com succeix en los *Helicella Carthusiana*, *Carthusianella y Sarriensis*; *Helix Punctata y Apalolena* y una porció dels *Helicella Cespitum (Arigonis) y Variabilis*. Pero al meu modo de veure si lo tipo *Andorríca* no mereix pas esser elevat á especie, té prou caràcters propis pera esser posat com á varietat del *Helicigona Lapidica* Lin. També com el Sr. Maluquer he recullit nombrosos exemplars de dita especie sino en les valls del Mein y Rhin, a Suissa en les valls del Aar, afluent del darrer aixís com també en diferents comarques catalanes, poguent notar sempre à primera vista les diferències que separen l'un del altre. En nostra terra meteix he trovat l'especie tipo y la varietat, devent buscarse la primera en les valls pyrenencas y del Cadi y la segona en tota la baixa Catalunya. De dues estacions típiques puch parlar; una del *Helicigona Lapidica*, Lin y altre de la varietat *Andorríca*, Bourg. Es la primera en la vall del riu Piqué (afluent del Noguera Ribagorçana), pels voltants de Caldas de Bohi, à uns 2.000 m. sobre'l nivell de la mar, ahont se trova en llocs ombrívols y sota els allí nombrosos trencalls de roca granítica, en companyia de *Helicigona Des-*

moulinsi, Farines; *Helicigona obvoluta*, Müll; *Pyramidula rotundata*, Müll; *Clausilia laminata* Müll, y *Clausilia Pyrenaica*, Charp. Se trova la segona en la ciutat de Girona, per les vores y murs del camí qui mèna al castell de Montjuich, ahont viu ab la *Cyclostoma Elegans*, Müll; *Clausilia rugosa*, Drap; *Pupa Penchinatiana*, Bourg; *Vallonia rupestris*, Drap. y altres especies. En ocasió de la lectura d'aquesta nota, m'es molt grat acompanyar exemplars dels dos tipos a fi de que mos companys pugan compararles. Com observarán, la varietat *Andorríca*, Bourg, se diferencia del tipo principalment en esser una tercera part més ample, tenir lo test més groixut, la cintura més enfondida, lo que fa fer les voltes d'espira lleugerament curvades, l'espira es notablement més alta, aixís com la darre-ra volta més aquillada.

Per lo tant crech que deuría anomenarse la que fins avuy ho ha estat ab lo nom de *Helicigona Andorríca*, Bourg, ab lo de *Helicigona Lapícida*, Lin. *Var. Andorríca*, Bourg.

Aixís meteix crech que deuen revisarse varies de les especies citades en nostra terra, anulantne moltes que s'anomenen com á especies, pero sempre reservant com à varietats totes aquelles qui tenen caracters ben típichs y remarcables pera esser considerades com a tals.

JOAN ROSALS.

Barcelona 11 Juny 1912.

Nou mineral pera Catalunya

Ab plaher puch comunicar a la Institució una trovalla feta per Don Joaquím Folch y Girona, consoçi nostre. Dit senyor en una excursió que fà poch feu a Santa Creu d'Olorde, recullí al comensament del camí que vá a San Bartomeu de la Cuadra un mineral que, de moment, cregué per'l seu aspecte, ser sulfat de ferro; mes al veure qu'era insoluble en l'aygua, m'el donà, pera que l'examinés, y resultà ser la *Nontronita*, silicat hidratat de ferro. Es una bona troballa, puix qu'es mineral nou pera Catalunya, y, segurament, pera Espanya, ja que ni